

Dos poetes: Lynch, Palol

Sebastià Alzamora

He d'admetre que *Benzina* no para de donar-me alegries: no tan sols la retribució que percebo per la meua col·laboració mensual em permet anar fent racó per comprar-me la meua somiada vil·la a la Toscana (de mica en mica s'omple la pica), sinó que, els últims dos números, he tingut el goig de veure la portada ocupada per les fesomies de dos amics, l'escriptor Miquel de Palol i el cineasta David Lynch. Bé, a l'hora de tractar-los d'amics, potser he de fer alguna matisació: en el cas d'en Palol, em sento autoritzat a parlar-ne com a amic literalment i en tots els sentits, atès que ja fa alguns anys que hi mantinc una relació que tan aviat adquireix tons abruptament vinyolians com delicadament espriuans, i a l'inrevés, i això, no ho dubti pas el lector amable, deixa empremta, que al capdavant és el que hem d'esperar d'un amic. Pel que fa a David Lynch, cal admetre que no l'he tractat mai personalment, ni de prop ni de lluny, però l'empremta hi és: no tan sols per la vasta admiració que em susciten les seves pel·lícules, sinó també per la fonda afinitat que hi sento, en la mesura que molt pocs creadors com ell m'ofereixen una obra que s'assembla tan fidelment a allò que algun dia desitjaria ser capaç d'aconseguir jo amb la meua humil pràctica de la poesia.

De manera que, a més de ser amics meus, Lynch i Palol tenen més coses en comú: la primera i principal, que tots dos són poetes, la qual cosa vol dir que la poesia es troba a la matriu, a la rel, a la base de tot allò que fan, siguin novel·les, poemaris i assajos –en el cas del català–, o quadres, bandes sonores, fotografies i pel·lícules –pel que concerneix a l'amic de Montana. El segon element en comú, *ça va sans dire*, és el talent enorme que demostren i apliquen en la realització d'aquesta concepció poètica de l'art; i el tercer, la fama de difícils, críptics o abstrusos que els precedeix, una acusació tan falsa com injusta que només se sosté des de la ignorància, el prejudici o la mala llet pura i simple, tan característica dels mediocres i els envejosos.

Palol va estrenar el segle XXI publicant *El Troiacord*, una de les cimeres de la literatura catalana i occidental moderna, mal que els pesi a alguns: i els deu pesar, perquè naturalment la publicació d'aquesta *opus magna* va passar, en el millor dels casos, desapercibuda; en el pitjor, envoltada d'una certa polèmica sense sentit ni substància, d'acord amb aquella tendència tan estesa entre els nostres caps presumptament pensants a quedar-se mirant

Si aquesta fos una societat mínimament estructurada, la majoria dels catalans sabrien que es poden sentir orgullosos de pertànyer a una comunitat cultural capaç de produir un escriptor com Palol i una obra com 'El Troiacord', encara que no la llegissin

Il·lustració: Tamara Sánchez

el dit amb la boca oberta quan els estan assenyalant la lluna plena. Si aquesta fos una societat mínimament estructurada, la majoria dels catalans sabrien que es poden sentir orgullosos de pertànyer a una comunitat cultural capaç de produir un escriptor com Palol i una obra com *El Troiacord*, encara que no la llegissin, de la mateixa manera que els anglesos saben que s'han d'enorgullir de poder oferir al món un poeta com Auden, per posar un exemple, encara que no n'hagin llegit ni un vers. Però, com que tenim sota mínims els mecanismes de fabricació d'autoestima i de detecció de l'excel·lència, així ens llueix el pèl.

Pel que fa a David Lynch, l'estrena d'*INLAND EMPIRE* (si el mestre insisteix que s'ha d'escriure en majúscules, així ho farem) és senzillament un dels esdeveniments més importants per al cinema de les últimes dècades. Després d'un parell d'aproximacions a les fascinants *Lost Highway* i *Mulholland Drive*, i amb aquella declaració de principis estètics que va constituir *Eraserhead* com a origen, finalment el món poètic de David Lynch esclata a *INLAND EMPIRE* en tota la seva magnificència, sense concessions ni mitges tintes. Naturalment que tot aquell que s'acostà a aquest *capolavoro* amb el desig d'extreure'n interpretacions a l'ús en sortirà dejú, però abans d'haver d'escoltar els seus llastimosos exabruptes d'impotència, gosariem aconsellar-los que s'oblidin del cinema entès com a vehicle per a la perllongació artificial de la narrativa decimonònica i es concentrin en el principi següent: és la poesia, estúpids! I també, la consolidació del cinema com a llenguatge artístic específic, no espuri: Lynch ha aconseguit sortir triomfador del repte que d'altres (Greenaway, Kim Ki-duk...) també han entomat per acabar-s'hi enfonsant.

En fi, naturalment que un article no és l'espai adequat per parlar dels meus amics com es mereixen. Només volia aprofitar per saludar-los, i per convidar el lector amable a conèixer-los: de lluny poden semblar esquerps, però creguin-me, valen l'alegria.